

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jahrbuch für das Oldenburger Münsterland

Vechta, Oldb, 1969-

Seeltersk - Saterfriesich

urn:nbn:de:gbv:45:1-5285

Gretchen Grosser

Die Gäärshupper un ju Miegelke

Dät waas midde inne Suumer. Ju Sunne scheen woorm fon dän wulkenloose Heemel addeel. Do Weederkatte ronnen, Fuugele un Insekten soange uume Wädde. Die Gärshupper waas wuurich un loai un sunnde sik in dät gräine Gäärsmäid. Hie lieuwde in Sälskup mäd Iemen un een Miegelke.

Die Gäärshupper spiede ap sein Fiole, willst ju Miegelke pöaselde, uum hiere Huus ful tou dreegen mäd Ieteräien foar dän loange Winter. „Oarbaidjen, dät hääd noch Tied!“ kwaad die Gäärshupper tou sik un moakede fääre Musik.

Die Suumer waas gau foarbie. Die koolde Noudewiend koom, un insen smäidens waas ju Gruunde tichtdäkked mäd Snee. Nu font die Gäärshupper niks tou ieten. „Dät hääd niks tou bn etjuuden“, kwaad hie gans munter, „mien Noaberske, ju Miegelke hääd genouch, iek leende mie wät fon hier.“

Hie geen ätter dät Huus fon ju Miegelke un kloppede anne Doore. Ju moakede hiere Doore bloot so ieuwen eepen. Die Wiend puustede so gräsich koolde. Truch ju littje Gliuwe kwaad die Gäärshupper: „Wie sunt dän ganse Suumer uur goude Noabere weesen. Nu bän iek ätter die tou keemen, uum die tou fräigjen, of du mie nit wät tou ieten leende wollt, bit do woorme Deege wierkuume. Och, wät waas dät goud, iek stierwe uurs foar luuter Smoacht.“

„Wieruum kumst du ätter mie tou?“ fräigede ju Miegelke kros. „Iek hääbe stuur puupsakked dän ganse Suumer uur, wwillstdu inne Sunne lain hääst tou loaiwamsjen!“

„Iek hääbe daach Musik moaked foar do Iemen, uumdät jo bie hiere sweere Oarbaid n'bittje Ferkoaierskup hieden!“ oanterde die Gäärshupper.

„Sjuch tou, dät du hier gau wächkumst. Gung nu man ätter dien Iemen. Do koast du nu uk noch wäil wät foardoansje“, tutterde ju Miegelke un häu hiere Doore ticht un liet dän smoachtige Gäärshupper, die sik foar Keelde schudderde, einfach buute stounde.

Gretchen Grosser

Die Winter

Die Winter mout nu scheede, iek ruuk dät Foarjier al.
Dät gräint in Busk un Weede, dät spruut an Wiek un Waal.
Iek heer al Leeuwekes sjungen, deer buppe in dät Blau,
nu läit uus doansje, springe, mien Ljoofste, kum man gau!

Läit uus n'Moastruuk haue un Bloumen säike fien.
Ap mie koast du fertjoue, iek blieuw ap eewich dien!
Bäate do gräine Waale, deer is dät Moss so wook,
deer läite wie uus faale un hääbe 'nunner ljoof!

Melodie: Der Winter ist vergangen

Gretchen Grosser

Immer eerst bit tjoon tälle

Wiehnachten schäl ja äigentlik Free weese appe Wareld un somäd uk inne Famieljen. Dät is oaber man loange nit so.

Bie uus in Huus hieden uk wie düt Jiehr uunferwoars unnern Wiehnachtsboom Uunfree, un juust iek waas deeran schäild. Deerbie kuud iek wäil toufree weese, n' Kraalebeend hiede Kristkindken mie broacht, juusso as iek mie dät wonsked hiede. Oaber, iek kreech wät leeter fon min Suun noch n'Geschoank, froai ienwickeld in goulden Päpier. Handich pakkede iek dät groote Paket uut un tou'n Foarschien koom ansteede en fon mie ferwachtet Bouk n'Kalender. Fluks bekeek iek mie do twelich Bleede määd gans oarige Figöake, wiermääd iek niks ounfange kon. Nu wüül iek sjoo, wäl wäil sukke roare Bielden moalt un troalde dän Kalender uume. Do wude iek toumoal so dul, 29.80 DM kostede sun Kalender, so stuid dät deer. Iek fäng oun tou remänterjen: Sofuul Jäild eenfach so wächsmiete, bloot foar sun döasigen Kalender. Unner do Bielden kon iek mie niks foarstaale. Iek hääbe ja al n'Kalender fonne Anker-Apotheke in Westrhauderfehn, die häd flugge oolde Bielden määd Huuse un Landschaften fon fröier un aleer, un die kostet niks, oaber 29.80 DM!

As iek mie dan wier n'bittje bedoart hiede, kwaad min Sweegersuun tou mie: „Mama, das ist aber nicht schön von Dir, daß du so reagierst. Kennst du denn nicht den Maler Salvador Dali? Das ist der Maler unseres Jahrhunderts, ein Surrealist!“

„Noa, dän Moaler kanne iek nit, iek kanne bloot Ljude, do Bouke schrieuwe“, moaste iek bekanne. „Mama, dann bist du ein Kulturbanause!“ liet Andreas mie wiete. Alfred keek mie do noch moal fonne Siede tou, häu ju Doore ticht un geen wier wäch in sien Wohnung. Hie häd sik dän ganse Hillicheeuwend nit wier bie mie sjoo lät. Dät benoarde mie so läip, Wiehnachten waas nit bloot foar mie ferduurwen, iek hiede daach eerste ljauer bit tjoon tälle skould.

1. Januoar 2000 hääbe iek dän juuroable Kalender fon dän bekoanden Moaler un Surrealisten Salvador Dali, geboren 11.5.1904 in Figueras, Katalonien, stuurwen 23.1.1989 in Figueras, in uus Köakene anne Muure hoanged.

Gretchen Grosser

Hälpt mie!

Dät waas en Dai! Ju Sunne hiede dät nit roaked, truch dän tjukke Dook tou kuumen, dän ganse Dai nit. Juun Eeuwend wai wude dät aal noch läpper. Me kude neen Hounde foar de Oogene sjoo. Un iek moaste noch addeel in't Täärp. Wie hieden Chorprobe. Failje doaste iek deer nit, waas ja boalde Wiehnachten, un wie moasten noch ful üübje foar dät Adventskonzert.

Bie't Sjungen moaste iek altied wier deeran toanke, wo iek wail wier ätter Huus toukoom. Dät is en loangen Eende fonne Säärke bit ätter Hollnerfoan, un iek moaste ja uk altied an't Säärkhoaf foarbie.

Do waas iek oaber gans bliede, as min Fjuund buute bie mien Rääd stude un mie ouhoalje wüül. Mon, wät waas iek bliede. Nu hougede iek neen Nood moor tou hääben. Wie bee sunt dan tou Fout ieuwenske uus Reede an ätter Huus ronnen. An't Fiehren waas uk goar nit tou toanken. Wie moasten so al appaasje, dät wie ap uus Paad bleeuwen un nit juun do Peele deerieuwenske statten. Tou ju Tied roate dät bie uus noch neen Sträitenlaampen, ochwät, nit moal en Sträite. Dät roate bloot uus Sounddom.

Un dät waas so tjuusterch, pikkettjuusterch! Dät waas gans uunheelik, un dät wude noch läpper, as wie ieuwenske Akkewülkes Huus toumoal fon wieden häär en Stämme bölkjen heeren. Nit uuttoutoanken, wan iek nu alleenich weesen waas! As wie wät fäärekoomen, saachen wie een gans littjet Lucht, wät aal ap-un deelgeen. Dät waas wail wäl, die deer mäd n'Taaskenlucht wänkede. Un dät noodelke Roupen wude aal fäller. Wie ronnen noch en Aantje fääre, bit wie ap glieke Höchte fon dät Lucht wieren un ruupen twisketruch altied wier: „Wie kuume. Wie sätten uus Reede an n'Peel, pakkeden uus anne Hounde un geen mädnunner uur dät loange Spaal ap Onnols Dannen tou. Immer wier heerden wie: „Hälpt mie!“ So wieren wie dan al gau bie dän Mon, die bäkouwe liekap midde ap dän Äkker stud un nit moor wisde, wier hie waas. In dän tjukke Dook hiede hie sik totaal ferdwääl.

Oh, wät waas ju Bliedskup groot, as Toni uus inne Ierme fäl. Wo loange hiede hie al bölked, oaber bie sun Weeder waas ja uurs neen Maonske unnerwains uuter wie.

Gretchen Grosser

Wan jie jou fertöörnje, sändiged nit!

Wo stuur is dät daach, wan Moansken sik fertöörnt hääbe. Twiske Wiew un Mon duurt dät oafter loange, bit wier n'goud Woud kweeden wät. Dät sunt dan oafter eensoame un sweere Uuren.

Ju Ljoofte soacht dän Free un gungt moonigemoale sunnerboare Poade. Deerfon fertäld die Dichter August Winning:

„Min Baabe un mien Määme“, so kwaad hie, „pleegeden nit loange mädnunner tou muuljen. Maasttieds waas Baabe die eerste, die wier sien Hounde tou'n Ferdreegen uus Määme touloangede.

Eenmoal oaber waas Määme so dul, dät ju Baabe's Hounde nit sjoowüül. Touläasd, as alles niks hoalp, geen Baabe bie un staate n'Lucht tougoang un geen deermäd truch't ganse Huus. Eerst geen hie uure Toal, dan inne Stoowe, inne Köakene. Hie steech sogoar do Stappen ätterere Släipkoomer uumhoch. Hie geen, as wan hie wät soachte. Eerst keek Määme sik dät Spilwierk oun un kwaad niks, oaber as Baabe bie de Schappe ounfäng un deer rounluchtete, do kuud ju dät nit langer moor uuthoolde un fräigede: „Kwät is, wät soachst du bloot?“ un Baabe oanterde: „Iek säike n'goud Woud fon die.“ Do moasten jo alle bee laachje, un alles waas wier goud.“

Werner Steinke

Rixheim - Partnerstadt von Lohne

Nachdem sich der Lohner Industrielle Josef Pöppelmann Mitte der 70er Jahre entschlossen hatte, stärker in den französischen Markt einzusteigen, fiel 1977 seine Wahl auf die Kleinstadt Rixheim im Elsaß, wo er eine kleine Handelsvertretung unterhielt. Da die Kunststoffindustrie dem französischen Stadtrat wegen möglicher Umwelt- und Feuergefahren suspekt erschien, nahmen die Stadtväter eine Einladung von Pöppelmann an, das Lohner Stammhaus des Kunststoffabrikanten zu besichtigen. So kam es am 7. Oktober 1977 im Lohner Rathaus zu einem Empfang der Rixheimer. Allerdings hätte sich niemand, der damals dabei war, träumen lassen, daß zehn Jahre später offiziell eine Städtepartnerschaft unterzeichnet werden würde, die in den dreizehn Jahren ihres Bestehens einen hohen Stellenwert im kulturellen Leben beider Städte einnimmt.

Lage und Gemeindegebiet

Die Stadt Rixheim liegt im deutsch-französisch-schweizer Dreiländereck an den letzten Ausläufern des Jura im Knotenpunkt dreier natürlich geprägter Regionen, dem Sundgau, der Ebene des Flüsschens Ill und dem Hartwald. Rixheim ist Teil der Region des Elsasses im Département Haut-Rhin (Kanton Habsheim), sieben Kilometer südlich der Großstadt Mulhouse. Seit drei Jahren ist die Stadt Mitglied im Städteverbund Ile Napoléon, bestehend aus den Gemeinden Sausheim, Baldersheim, Battenheim, Habsheim, Dietwiller und Rixheim.

Das Gemeindegebiet umfaßt 1953 Hektar, von denen 685 bewaldet sind. Zu dem ursprünglichen Zentrum Rixheims sind im Verlauf der Jahre drei weitere Stadtviertel (Quartiers) gekommen: „Les Romains“, „Entremont“ und „Ile Napoléon“, das wegen des ehemaligen Maschinendepots der französischen Eisenbahn (1972 geschlossen) auch „La Rotonde“ (Rotunde) genannt wird.

